

Velja v Ljubljani in
po pošti:

celo leto . . . K 120—
pol leta . . . „ 60—
četrt leta . . . „ 30—
za mesec . . . „ 10—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 140—
pol leta . . . „ 70—
četrt leta . . . „ 35—
za mesec . . . „ 12—

JUGOSLAVIJA

Na pismene naročbe brez
poštne plačila se ne
izdajajo.

Plačano do

Ljubljana, knjižnica

Ljubljana.

ni pošiljajo
nakaznic.

Oglašajo se zaračunajo po
porabljenem prostoru in sicer
1 mm visok ter 55 mm
širok prostor za enkrat 1 K,
za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 61.
Telefon št. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
št. 8. Telefon št. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 60 vin.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgo-
vor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Nameravan atentat na regenta.

LDU, Rim, 3. jan. V Cannesu so aretirali Črnogorca, ki je priznal, da je nameraval umoriti prestolonaslednika regenta Aleksandra.

Boljševiki ponudili Italiji mir.

LDU Helsingsfors, 3. Ruska sovjetska vlada je italijanskemu ministru za zunanje stvari predlagala, naj takoj obnovi odnose. Pri tem se sklicuje na sklep italijanskih socialistov in na izjave italijanske vlade, ki se nanaša na obnovo odnosov z vsemi doslej sovražnimi državami. Nadalje poudarja, da bo

v kratkem rdeča armada zasedla obrežje Črnega morja, ki bo otvorila pot v Italijo.

LDU Dunaj, 3. Napolski „Matino“ javlja: Ministrski predsednik Nitti je sprejel Ljeningovega zaupnika in je tudi prejšnji teden konferiral z odposlanci ruske sovjetske vlade.

Volitve v Nar. predstavništvo — 16. aprila.

LDU Beograd, 3. Ministrski svet je pretrgal razna načela, po katerih bi imel minister za konstitucijo dr. Paleček izdelati ureditev volitve narodnih poslancev. V demokratskih krogih se trdi, da bo ta ureditev gotova v enem tednu. Pravijo, da bo majščinam zagotovljeno večje število poslancev, kakor je bilo dosedaj v kraljevini Srbiji. Nove volitve bi bile 16. aprila, med tem ko še ni odločeno, ali se bodo ob enem opravile tudi volitve za konstitucijo.

Novi volilni red.

LDU Beograd, 2. »Pravda« poroča: Vlada je na svoji predsedniški seji dokončala razpravo o zakonski predlogi glede volilnega reda. V glavnem je bil sprejet predlog ministra za ustavodajno skupščino, temelječ na srbskem volilnem zakonu za narodno skupščino. Ta odobreni projekt se bo predložil glavnemu odboru Demokratske zajednice, potem pa še pismeni seji kluba demokratskih poslancev. Nato bo vlada z naredbo oktroirala volilni red, na čigar podlagi se bodo vršile volitve za novi parlament. Razprava o vprašanju ženske volilne pravice še ni končana, ker vlada o tem predmetu dve mnenji. Ena stranka meni, da je treba vprašanje ženske volilne pravice predložiti v rešitev ustavodajni skupščini, kot prvo načelno volilno reformo; druga stranka pa stoji na stališču, da se mora ženskam priznati pravico glasovanja ter jim tako omogočiti sodelovanje že pri prvih volitvah. V ostalem se pa obe stranki strinjata v tem, da imajo ženske v načelu dobiti pravico do glasovanja. Vlada se še ni odločila za to, dali naj iz predloženih volitev izide parlament v pravem pomenu besede, ali pa velika narodna skupščina. Vsekakor je že danes sprejeto načeto splošne volilne pravice in popolnega varstva majščin po D'Houtovem sistemu. Pravico sodelovanja pri volitvah narodnih poslancev bo dobil vsak državljani kraljevine SHS, ki je dosegel 25. (?) leto. Na ozemlju bivše kraljevine Srbije se bodo vršile vo-

litve na podlagi popisa, ki je bil sestavljen leta 1910. Na ta način bo imel Beograd pravico voliti pet poslancev. Kvalifikacija poslancev se odpravi. Mesta, katerih prebivalstvo ne dosega gotovega določenega števila, ne bodo več volila svojih poslancev. Volitve se bodo vršile po administrativnih enotah, kakršne točasno obstoje v posameznih pokrajinah naše države. Novi volilni red predvideva tudi kazni za zlorabe in sle spopadov pri volitvah. Vsled vstopa članov iz novosvobojnih krajev se bo državni odbor povečal in dobil svoje krajevne pododbore.

Reorganizacija Narodne banke.

LDU Beograd, 2. Danes popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, pri kateri se je razpravljalo o organizaciji Narodne banke. Predložena uredba Narodne banke je bila sprejeta. Banka se preustroji v emisijsko banko kraljevine SHS.

Banat se oborožuje proti Romuniji.

LDU Veliki Bečkerek, 2. »Banatski Glasnik« poroča, da ostane naša vojska tudi nadalje v Komorišu (Torental) in da je evakuacija ustavljena. Ljudstvo se je oborožilo, ker nikakor neče pripustiti, da bi se ga odrgalo od matere Srbije.

Turčija mora iz Evrope.

LDU London, 2. jan. Kakor poroča »Pall Mall Gazette«, se bo vprašanje Carigrada in Dardanel rešilo najbrže tako-le: Carigrad in morska ožina postane mednarodna, kjer bosta prevladovali Francija in Anglija skupno. Novi sedež turške vlade bo v Mali Aziji. Sultana bodo priznali za poglavarja Muslimanov v verskem oziru in ostane Carigrad versko središče izlama. List še pripominja, da bo šel Lloyd George z natančno izdelanim načrtom v Pariz ter da se more računati s tem, da bo mirovna konferenca njegov načrt sprejela.

Občine in strankarska politika.

Za danes sklicujejo vse politične stranke celo vrsto shodov, na katerih bodo razpravljali največ o bodočih volitvah v naše občine. S tem prehaia volilni boj, ki se je dosedaj vodil še večji del samo po časopisju v zborovalne dvorane in na ulice. Borba je že sedaj živahna, čeprav še ne vemo kakšen bo volilni red in keda bodo volitve. Da bi bile mogoče pred marcom, je izključeno, ker bo treba gotovo več priprav kakor jih je bilo dosedaj, a ž njimi se začeli niso. Stranke bodo imele torej dovolj časa, da se pripravijo.

In pripraviti se hočejo vse. Vsaka stranka hoče pokazati, da je res tako močna kakor trdi, in da so nasprotna dokazovanja o njeni slabosti napačna. Vsaka hoče pokazati, da je v tej in teli občini, tem in tem okraju toliko in toliko volilcev njenih pristašev, da bi na podlagi teh števil lahko kovali strankine interese dalje. V tel splošni tekmi pa bodo trpele največ občine same, ker pridele njihovi interesi še le v zadnji vrsti v poštev.

In vendar to ni pravilno. Občina je pred vsem gospodarska organizacija in še le v drugem redu politična ustanova. Z državno-političnimi vprašanji nima dosti opraviti, še manj pa s strankarsko-političnimi. Strankam nudi zelo malo možnosti in prilike, da udeležujejo v njenih zastopanih svoje programe in politika občinskih reprezentantov je veliko bolj odvisna od oseb kakor pa od strankinih načel. Zato bi bilo pravilno, da bi tudi v občini obveljalo načelo, ki ga vsi narodnogospodarski veščaki zahtevajo za gospodarske institucije: proč s strankarsko politiko iz splošnih gospodarskih in socialnih organizacij. Iz hranilnic in posojilnic, kmetijskih zadrug, konzumov, stanovskih društev itd., proč pa ž njo tudi iz občin.

Naše občine so se v težki vojni preskušnji obnesle večinoma dobro, to jim je treba priznati, čeprav je bilo njihovo delo, posebno vsled terorizma in zlorabe po avstrijskih oblastih, zelo težavno. Se težje in važnejše naloge pa čakalo občino v bodoče. Na nje bo odpadel važen del pri obnavljanju našega gospodarskega življenja, one bodo lahko in bodo morale marsikje prevzeti naloge raznih zadrug, ki jih ne bo mogoče povsod osnovati; občine bodo igrale najvažnejšo vlogo v boju za poštenost in solidnost našega gospodarstva in v boju širokih slojev za dostojno življenje.

S tega stališča je treba presojati tudi bodoče volitve. V občinski zastopne naj pridejo možje, ki imajo voljo in zmožnost, se posvetiti težkim gospodarskim nalogam občine, in ki bodo svoje delo opravljali res

v korist občine in občanov, ne pa v korist posameznih oseb ali strank. Dobro bi bilo, da bi se izbirali volilni kandidati po krajevnih gospodarskih potrebah ne glede na pripadnost k politični stranki. A tudi kjer bodo stranke kot take sestavljale kandidatne liste, naj se ozirajo v prvi vrsti na gospodarske zmožnosti svojih ljudi. Le tedaj bo lahko postala občina res važen činitelj v razvoju naše mlade države.

Italijansko hinavstvo.

Italija ni zahtevala Reke, pač pa Reka Italijo.

Odkar je doživela italijanska politika na londonski konferenci javen poraz, igralo italijanski oficijelni politiki sila dvoumno igro. Nitti je bil naravnost prisiljen podati v zbornici izjavo, da nima Reka za Italijo nobene gospodarske važnosti, vsled česar se Italija Reki odpoveduje. Takoj po tej izjavi pa je Nitti sponočil reškemu »Consiglio Nazionale« po posredovalcu generalu Badoglioju:

»Italijanska vlada je sklenila obdržati v svojih rokah celo črto, kakor je bila določena v premirni pogodbi v vili Giusti. Dalje jemlje vlada na znanje voljo Reke, ki je izražena v obeh plebiscitih, (službena Italija torej priznava D'Annunzijsve »plebiscite«) izjavlja, da ne bo nikoli pristala na drugačno rešitev reškega vprašanja.«

O priliki debate o budjetnih dvajsetih (državnem finančnem mesečnem proračunu) je zunanji minister Scialoja zopet imel govor o zunanje-političnem položaju Italije. Ne da bi odgovoril na zadnji Clemenceaujev govor v francoski zbornici, je dejal takole:

»Spomenica, ki so jo italijanski delegaciji izročili zavezniki, imajo mnogo manj važnosti kakor se to ji navadno prisoja. Italija ni zahtevala Reke, ki ji po londonski pogodbi itak ne pripada, pač pa je bila Reka za priključitev k Italiji. Vsled tega dejstva (D'Annunzijsve komedije so službenemu italijanskemu ministru dejstva) bom na prihodnjih sejah v Parizu in Londonu energično branil italijanski značaj Reke in bom zahteval zaščito Italijanov v Dalmaciji (!) in vrnost na Jadransko morje.«

Italijani so res nepoboljšljivi. V prvem strahu vsled angleško-francoske intervencije je Nitti tak

govo stroko nikogar, medtem ko se je angažiralo za balet 30. septembra — 5 solistik, 31. oktobra — 4 solistke in 15. novembra — 1 solistka. Naj direktorji slov. gled. konzorcija javi koliko stane ena baletna predstava.

Režija. Noben strokovnjak t. j. režiser opere ne ve koliko stane režija. On napiše kaj je potrebno, dobi pa samo polovico ali pa nič. Na resno dramo nihče ne misli; za Čankarjeve »Hilapce« se izda kvečjemu 100 kron, za »Pepelko« pa stane samo kočija v kateri se Pepelka odpele več kakor 800 kron.

Neki član konzorcija je spisal igro — balet, katere se pa ni sprejela za vpriporitev. In vendar je on svojevoljno naročil prepisovanje not (kar stane več kot 800 K) in naročil blago, a mesto, da bi plačal stroške iz lastnega žepa, sili, da se njegovo delo vpripori ter zahteva od direktorja, da vse to plača. Dato bi se navesti še več primerov, kako nestrokovno se vodi administrativno delovanje gledališča.

Člani gledališč morajo kupovati toalete, šminke, perilo, čevlje itd. sami. Razen tega imajo člani: vaje zjutraj od 9. do 12., popoldne od 3. do 5., zvečer predstave od 7. in pol do 11. (vsak član mora priti v gledališče, da se pripravi za predstavo ob 6. zvečer) torej na teden 70 ur; ob nedeljah sta 2 predstavi; ker je ansambl premaloštevilčen, nastopajo vsak dan isti igralci. Pri tem pa ni niti vsteto studiranje vlog izven gledališča. Če računamo da mora najsolidnejši človek plačati za komaj zadostno hrano 450 K, stanovanje 100 kron, kje je potem vse ostalo, kar je za pristojnega človeka potrebno? Jasno je, da igralci s takimi zažami ne morejo vršiti svoje dolžnosti tako kot bi morali. Res je, da dobivajo igralci od države draginske doklade od 200 do 450 K. To je pa dandanes bore malo. Res je, da imajo nekateri plače od 1200 do 1700 K (navedenih v poročilu konzorcija je 13) toda vsi drugi so sorazmerno s temi naravnost poniževalno plačani. Nekateri teh članov celo znatno manj delajo kot poslednji. So člani, ki so nastopili v celi sezoni 5 do 10 krat, medtem ko so drugi 60 do 130 krat.

Če je slov. gled. konzorcij pasiven, je pač krivo nepravilno gospodarjenje pri vsem, pri nesorazmernem in nepravilnem angažiranju osebja, pri izdatkih na novo insceniranih delih itd. Drama šteje vseh članov, vseh kategorij 19. In ti vzdržujejo (pri popolnoma nezakarjenem gledališču) tako ogromen repertoar stalno skozi celo tekočo sezono, pri tako mnogih vajah, nastopih itd., da so nekateri vsled prehudega napora že zboleli. Za dramo je direktorji slov. gled. konzorcija angažirali premalo članov tako, da forsira s temi preokromen repertoar, ter poganja s tem luč k obolevnosti in oslabelosti. Pri operi je pa angažiran ogromen personal (okoli 150 članov), zadostovalo pa bi jih manj. Nabavljale so se scenerije, ki niso bile potrebne, izdajale se je velike vsote po nepotrebnem. Letos se je dalo operne predstave za katere so bile scenerije že odprej tu. Če se pustijo knjižne zbirke na dežju da tam trohijo in gnijejo je to pač krivda vodstva. Iz tega je razvidno, da je direktorji slov. gled. konzorcija delal brez budžeta, torej nestrokovno.

Naj prevzame gledališče država in naj se postavilo na vodilna mesta strokovnjaki in dokazalo se bo, da more gledališče pri vedno polnih hišah primerno izhajati. Če je direktorji slov. gled. konzorcija torej v tem oziru kriv, ni treba, da to občutijo igralci pri svojem vsakdanjem kruhu.

A zdaj te ni. Odšla si. Res so te položili v grob — prah si pepel? Zbudim se ponoči, iztegmem roke — a iztezam jih v noč in v praznino: tebe ni. Tedaj zagrebem glavo v blazine in jokam, jokam do dneva. Do dneva? Saj zame ne bo nikoli več solnčen dan.

Grem na vrt, stopam po potih, kjer si tako rada šetala. Ni te. Pomislim: »Tja-le za tisti grm se je skrila opazuje me skozi listje in cvetje: zdaj-zdaj se zvonko, otroškovo, zasmije.«

Vse tiho in mrtvo. Stopim za grm, pregledam vse, razgrnem vejčje in vitka debelca doli do zemlje: tebe ni. Čemu ni cvetje na vrtu? Zame ne cveti več.

Pride pismo. Dehteče je, polno lepih, ljubečih besed. Od tebe ni, tvoje besede to niso, tebe ni v pismu.

Kam si šla, zakaj si šla? Ali mogoče, da si se mi izneverila tako zelo, ti, ki si bila vendar vedno najzvestejša, da si odšla za vedno?

Kaj mi potem naj to življenje?

Uradništvo in politika.

(Iz uradniških vrst smo prejeli članek, ki ga v naslednjem priobčujemo.)

Svetovna vojna je razmaknila različne mejnike ne samo teritorijalno ampak tudi družabno. Mogoče da so od početka pri temu sodelovali različni imperijalistični vplivi. Končno se je iz tega izcimila nekaka socialna revolucija. Gotovo je, da faktoji, ki so povzročili ta svetovni požar, niso pomislili, kake sile bodo spravili v tek. Končni rezultat svetovne vojne je, da vsepovsod vre: znamenje svetovne nezadovoljnosti revolucija!

Kako stališče naj pri temu zavzame slovensko uradništvo? Avstrija je historično razvijala karto uradništva. Na tej podlagi je cvetel absolutizem. Na podlagi absolutističnega vzgojenega uradništva in konkordata z Rimom se je vladalo v stari Avstriji!

Bodimo odkritostni: v tem duhu smo vzgojeni uradniki! Res da so se trudili različni rodoljubni uradniki, da se otresejo tega nenaravnega jarma, toda kruh je silnejši od idealov!

Danes smo svobodni! Želje mladih dni so se uresničile in gotovo je malokdo v Jugoslaviji to združenje pozdravil s takim navdušenjem kot ravno uradništvo. Saj je vendar znano, da je naš slovenski narod v svoji revščini pošiljal svoj najboljši material ravno v uradniški stan, zakaj: zato ker drugih potov ni so poznali in jim tudi niso bili odprti!

Kot omenjeno je svetovna vojna razmaknila mejnike na vseh poljih! Slovenski uradnik kot del avstrijskega uradništva je nastopal po navodilih avstrijske vlade. Avstrijska vlada je pa ravno uradniški stan rabila za svoje absolutistične namene in ga umetno odtrajevala od naroda boljših od narodov!

To bi bila približno situacija slovenskega uradništva do prevrata brez lužij in olepševanja. Odtujen od lastnega naroda, vzgojen v duhu separatizma: akademsko izobražen uradnik z maturo, urad. z nižjo gimnazijo in celo uradniki »brez studija« in vsak od teh skrajno pazljiv, da se ja ne bi ponižal stopnjo nižje! O socializmu ni sledil! In vendar je svetovna vojna in nje posledice spremenila socialni položaj uradništva! V Avstriji in tudi v drugih državah je tvorilo uradništvo temelj meščanskemu stanu. In danes? Saj nam je vsem znano, da tisti več velja, kdor več plača! Kdo danes več plača? Kdo odločuje danes v življenju, ne zapisal, ker me je sram to zapisati! Kaj naj gre uradništvo danes različnim branjevcem in verižnikom za stafažo: za dobro večerjo, za kozarec vina? Kje bi bil naš ponos? Orientirajmo se po naši resnični situaciji: postali smo proletarijat, ne sramujmo se tega, stisnimo desnico našim sotrpinom delavcem, in poldimo z njimi v boj za naše interese! Pustimo vse tradicije namišljenega blagostanja, ne sramujmo se priznati, da nas je pritisnilo življenje ob tla. Kvrtku srca in z novimi idejami socializma v boj za obstanek. Brez fraz, boj za obstanek ker drugače poginemo!

Slovensko uradništvo je izšlo iz naroda, zato hoče tudi z narodom izbojevati svoj eksistenčni boj. Kot se delavec, obrtnik čutila v današnjem življenjskem položaju ogrožena, naj se njima pridruži tudi uradnik, naj si skupno izbojujejo boljše eksistenco na narodni podlagi, na podlagi, katere odgovarja našim narodnim tradicijam.

Naše dosedanje stranke so rabile uradništvo kot slovensko inteligenco za nekako dekoracijo! Kadar se je slo za tem, da si izboljšamo položaj, so nas prekladale ena drugi na ramo! Veliko tovarišev se je udinjalo za kake drobtine pri njih, večina je z z nekako orijentalno flegmo gledala in propadala! Kaj hočemo priti na nivo osebnega podkupljanja? Nismo daleč, ampak žalostna nam majka! Menda nam ja ne bo nobeden očital: nam idealistom, da ručemo proti državi, če zahtevamo za se in za svoje družine skrajni pogoj za eksistenco. In kdo nam bo dal te pogoje? Katera od danes vladajočih ali vladanja željnih strank? Roko na srce pri eni ali drugi stranki udinjti tovariši? Pomagaj si sam in bog ti pomore.

BOJI MED JAPONCI IN BOLJŠEVIKI.

LDU Berlin, 3. Pariška izdaja »Chicago Tribune« poroča iz Tokija: Boj med Japonci in boljševiki se je vnel po vsej vzhodni Sibiriji. Japonske čete so napadle boljševike ob Bajkalskem jezeru.

Jugoslavija.

Novo italijanske intrige.

LDU Beograd, 2. »Pravda« poroča iz Pariza: Zadnje dni so začeli zastopniki Italije namigavati članom naše mirovne delegacije, da namerava Anglija zahtevati avtonomijo za Črnogoro. Z angleške strani se to odločno zanika.

D'Esperey v Beogradu.

LDU Beograd, 2. Glavni poveljnik zavezniške vojske na vzhodu general Franchet d'Esperey je iz Carigrada prišel v Beograd. Na kolodvoru ga je pričakoval vojni ministar general Hadžić z načelnikom štaba vrhovne komande. D'Esperey bo jutri posetil ministerskega predsednika ter potuje iz Beograda v Segedin.

Naši poslaniki.

LDU Beograd, 2. Novopostavljeni poslanik v Washingtonu Jovanović je prišel v Pariz, da se pripravi pri ministru za zunanje stvari dr. Trumbiću. Naš novi poslanik v Londonu dr. Gavrilović je prispel tjakaj.

Zopetna sprememba ekspresa.

LDU Beograd, 2. Počasnši od 7. januarja t. l. bo odhajal ekspresni vlak iz Beograda v Pariz ob 8.20.

Kongres srbskih komunistov.

LDU Novi sad, 2. Dne 5. januarja t. l. se bo vršil v Novem Sadu kongres komunistov.

Moka za Črnogoro.

LDU Beograd, 2. Včeraj je bilo preko Bosanskega Broda odpremljenih 100 vagonov moke, ki so namenjeni za prehrano Črnogore.

Nova pošiljatev bankovcev.

LDU Beograd, 2. Včeraj je dospelo iz Pariza v Beograd za 15 milijonov novih dinarskih bankovcev. Jutri pride druga pošiljatev, tudi v znesku 15 milijonov.

Gilja vkup štrliha.

LDU Beograd, 2. Italijanski diplomatski pooblaščenec v Sofiji je obvestil bolgarsko vladu, da bodo bolgarski dijaki uživali v Italiji iste ugodnosti, kakor dijaki iz zavezniških držav. Medicinarjem ne bodo najbrže štela tudi vojna leta v študijsko dobo.

Dnevne vesti.

— **Predsednik deželne vlade** dr. Žerjav v ponedeljek, 5. t. m., radi odstopnosti ne bo sprejemal strank.

— **Kako se to vjemajo?** Prijatelj našega lista, ki je došel v Ljubljano iz nekega obmejnega kraja na severu, nam pripoveduje: Neumljivo je, kako je mogla naša vlada sprejeti v službo temne elemente iz avstrijskega časa. Poznam nekega človeka, ki je v času vojne nekje v Primorju po pasje občeval z ljudmi, zdaj pa je pribežal v Jugoslavijo in služi na nekem glavbarstvu. Ali sprejema vlada v službo te ljudi le začasno, ali stalno? Če stalno, kako je mogoče, da daje Jugoslavija krulha baš tistim, ki bi jih sploh morala izgnati iz naše države? Zakaj se takim ljudem ne pretrese obisti? Kajpada, danes je vsakdo navdušen Velejugoslovan, kako pa je bilo med vojno, bi znal povedati samo tisti, ki je z lastnimi očmi videl kaj se je na naši zemlji godilo. Zato pa dol s takimi hinavci in farizeji, ven iz države z njimi! Kdor nas je zaničeval prej, mu zdaj ni prostora med nami in naj se ga pošlje za hlapca k bivšim avstrijskim birokratom!

— **Nova določba za carinjenje.** Od 1. januarja 1920 mora vsak deklarant, ki hoče katerokoli blago zacariniti, predmetni deklaraciji priložiti polg sedaj zahtevanih prilog (tovorni list, izvozno, zdravstveno spričevalo itd.) tudi račun o vrednosti blaga, kakor to predpisuje člen 34 carinskega zakona. Od tega dne naprej se zacarinjenje brez predložitve računa ne bo več pripustilo.

— **Poverjenišvo za socialno skrb** v Ljubljani radi selitve iz deželne vlade v poslopje deželne vlade (Bleiweisova cesta) ne sprejme od 5. do 12. t. m. nobene stranke.

— **S pošte.** Premeščena sta pošta na pristava: Mavricij Flux in Vladimir Košir iz Ljubljane v Maribor. Za postarja na Grobelnem je imenovan poštni adjunkt Franc Vanpolič. — Za nadpoštarija v Jesenicah na Gorjanskem je imenovan poštarij Franc Javor. — Mesto poštne odpravnice v Jarenini se je podelilo bivši poštni odpravnik Tereziji Ornič, roj. Komauer. — Mesto poštne odpravnice v Suherju pri Metliki se je podelilo poštni aspirantki Milki Popović v Mirni peči se je zopet prejšnji odpravnik Ani Sames, poštni oficijantki Amaliji Eisenzopf pa v Stari cerkvi pri Kočevju.

— **Dražbena prodaja tihotapcem** zaplenjenih krav. Dne 7. januarja 1920 ob 9 uri dopoldne se vrši na Vrhniki pri županstvu dražbena prodaja dveh tihotapcem zaplenjenih krav. Interesenti se vabijo k udeležbi. Verižništva in tihotapstva sumljive osebe se ne pripuste.

— **Brzovlak Ljubljana — Turin.** Obratno ravnateljstvo južne železnice nanaša: V ponedeljek dne 5. januarja začne voziti turinski brzovlak do Ljubljane, od torka dne 6. januarja dalje pa brzovlak v nasprotni smeri iz Ljubljane proti Turinu. Iz Trsta odhaja ta brzovlak ob 14.50, pride v Logatec ob 17.50, odhaja iz Logatca 18.20, in pride v Ljubljano ob 19.33. V nasprotni smeri odhaja iz Ljubljane ob 8. pride v Logatec ob 10, iz Logatca odhaja ob 13.55 in pride v Trst ob 16.30. Ta dva brzovlaka imata zvezo na brzovlak Ljubljana Beograd v obeh smereh, imata pa samo vozove I. in II. razreda. Carinska kontrola in potniška revizija se vrši na Verdu.

— **Počitnice na ljubljanski univerzi.** Ker v deželnem dvorcu niso bili pravočasno izpraznjeni prostori, določeni za univezo in ker adaptacije na tehniški fakulteti še niso popolnoma izvršene, trajajo božične počitnice na ljubljanski univerzi do ponedeljka, dne 12. t. m.

— **Nesreča v trboveljskem rudniku.** Ko je opravil danes po noči premogar Jernej Saubir v trboveljskem rudniku svoje delo, je zapazil nad seboj neko veliko plast premoga, ki je bila že nekoliko nagnjena. Zapazivši pretečo nevarnost, je hotel dati takoj varnostni signal, a v tem trenutku se je plast odtrgala in ga zasula. Težko poškodovanega so prepehali v ljubljansko bolnico.

— **Računski oddelek in blagajna** ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani ustavi vsled preselitve v Zagreb svoje poslovanje v Ljubljani dne 3. januarja 1920. Njihovi posli preidejo s tem dnem na ravnateljstvo drž. žel. v Zagreb. V vrhne preprečenja zavlačevani pri reševanju tekočih poslov priporočamo p. n. občinstvu, da odsele naprej naslovljena vse spise in račune za delokrog teh oddelkov v Zagreb, vse denarne pošiljke pa, v kolikor se ne vrše z položnicami Cekovnega urada v Ljubljani, na Glavno blagajno ravnateljstva drž. žel. v Zagreb.

— **Notarska zbornica v Ljubljani** razpisuje notarski mesti v Cerknici in v Ljubljani. Pošnje je vložiti pri zbornici do 7. januarja.

— **Živalske kužne bolezni** razsajajo: svinjka in parkljevka v okrajih Brežice, Celje, Mozirje, Crnomelj, Kamnik, Kočevje, Konjice, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana, Cerknica, Maribor, Novo mesto, Ptuj, Slovenjgradec, Velikovec in v Prekmurju. Svinjska kuga se je pojavila v celjskem, ptujskem, radovljskem in velikovškem okraju.

Ljubljana.

— **Čiščenje.** Človek se mora ne hote vprašati odhod so se vzeli vsi ti Madžari, Italijani in Nemci, ki tako oblastno hodijo po ljubljanskih ulicah. Odkod? Ali so to tisti ljudje, ki stanujejo v obmejnih krajih, pa so se vsled neznanja slovensčine prišli k nam učiti našega jezika? O kaj se! To so ti tihotapci, verižniki in špekulanti, katerim bi morala biti policija vsak dan za petami. Kavarne, gostilne in prenočišča so polne teli sumljivih ljudi. Med njimi je dober del cigánov, Riza-begov in podobnih tičev. V interesu slovenske prestolice je, da take nature čimprej izginijo iz naše srede! Kajti eden mora iti, ali oni, ali pa tisti, ki jih drugim v nadlego tripijo!

— **Danes dopoldne ob 11. uri** se vrši na stavbišču pred hotelom »Slon« slovesna zaprisega naših mladih rekrutov, ki so večinoma iz najjužnejših krajev naše domovine.

— **Restavracija na glavnem kolo-** dvoru prevzame s 1. februarjem 1920 doboznari bivši restavrater na kolo dvoru v St. Petru na Krasu g. Matija Dolničar.

— **Kdo je ranil Kikija?** Poročati smo o pretepu, pri katerem jo je dobil g. Kikelj z bajonetom po glavi, da so pripeljali v bolnico, kjer je sedaj že teden dni. Osumljeni stražnik S. trdi, da ga ni udaril on, ampak nekdo drugi, Kikelj pa vztraja na svoji prvotni trditvi, češ, da je bil v družbi edini S. z uniformo in bajonetom in ga torej ni mogel udariti kdo drugi.

— **Pri veseli družbi** na Silvestrov večer v gostilni pri »Kroni« je nabral redar Danen Anton za Sv. Cirila in Metoda za šole v po Italijanih zasednem ozemlju K 57.40.

— **Srebrna damska zapesna ura** je bila zgubljena predčerašnjem v opernem gledališču blizu bufeja. Najditeelj se prosi, da jo odda prodajalki v trgovini na Jurčičevem trgu št. 3.

— **Čarobni večeri** se bodo v Ljubljani ponavljali. Riza-beg, ki se je sinoči tozadevno oglašil tudi pri nas, bi si rad napolnil malho predno ga kje drugje izžvižga. Zato pa Ljubljancem pozor! Mi imamo institucije, ki so bolj potrebne podpore od Riza-begovih čarovnij. Če imate kakšno krono odveč, darujte jo Ciril-Metodovi družbi ali pa družstvu za zgradbo Sokolskega doma. Riza-bega pa pošljite tja, odkoder je prišel!

Društvena in uradna obvestila.

— **Osrednje društvo poštinih in** brozovanih nastavlencev za Slovenijo v Ljubljani ne priredi svoje veselice dne 5. januarja v Narodnem domu, ampak združi svojo veselico z Zvezo poštinih organizacij dne 10. januarja 1920 v Unio.

— **Zveza poštinih organizacij** v Ljubljani priredi 10. januarja t. l. v veliki dvorani hotela »Union« zabavni večer z godbo, petjem in plesom — v korist zaklada za podporo bolnih članov. Začetek ob 20. uri.

— **Gasilno društvo v Braslovcah** priredi v nedeljo, dne 11. t. m. svoj redni občni zbor ob 15. uri popoldan v prostorih g. Vinko Brišnik.

— **Sokol v Rajhenbergu** priredi povodom društvene 10. letnice dne 6. januarja 1920 v vseh društvenih prostorih Unšuldove restavracije slavnostno akademijo s koncertom. Po slavnostnem sporedu ples. Sodeluje iz prijaznosti krški salonski orkester. Začetek koncerta ob 5. uri popoldne, plesa ob pol 8. Vstopnina za osebo 4 K.

— **Kranjska podružnica SPD** priredi dne 31. januarja t. l. »Planinsko veselico«. Vsa narodna društva v bližnji okolici prosimo, da se blagovolijo ozirati na to prireditev. Na mnogobrojno svidenje!

— **Mladinsko predavanje.** Vsak ponedeljek ob pol 8. zvečer se vrši v prostorih nar. soc. mladine redno mladinsko predavanje. Jutri bo profesor dr. Peterlin nadaljeval svoje predavanje o zgodovini Slovencev.

Dijaštvo.

— **Čitalnica »Preporoda«** mora, v ponedeljek dne 5. januarja dopoldne žal ostati zaprta, ker posluje ob istem času izredna krušna komisija v naši društveni sobi. Zato so se za ta dan čitalniške ure preložile na popoldan. Čitalnica je torej odprta od 3. do 7. ure. Tovariši, pridite vsi, ki želite koristno porabiti počelo odmerjeni prosti čas.

— **Poziv.** Vsakdo izmed članov, ki lahko utrpi kako knjigo, naj jo daruje za našo skupno knjižnico. Vsakdo naj se zaveda, da tudi najmanjši dar mnogo pomaga pri naši smolozbratvi. — Knjige se oddajajo med čitalniškimi urami, ki so vedno sproti objavljene, v ostalem času pa se oddajajo v nabiralnik. — Upravni svet »Preporoda«.

Gledališče.

RUSALKA.

Izmed vseh gledaliških del, kar so jih uprizorili tekom zadnjega desetletja na našem odru, mi je ostala lična pravljica »Rusalka«, izvajana let 1912 pod nepozabnim Talichom se v najlepšem spominu. Ta neizrečno lepa Dvořakova velika simfonična pesem hrepenenja, ljubezni in nelzmerne, trpe bolesti varane duše me je takrat tako prevzela in omamila, da sem neprestano gojil željo, čimprej jo zopet poslušati. Ko je letos »Rusalka« naša intendantca uvrstila v svoj repertoar ni ustregla samo meni, marveč vsem, ki ljubijo dobro glasbo, zlasti pa oboževalcem Dvořakove muze. Pričakoval sem dovršene uprizoritve v zavesti, da imamo dovolj zmognih solistov in popoln orkester, ker Talichov orkester je bil sila siromašen. Pa je v kljub temu izvalil iz njega fino in nežno, po

VLAD. LEVSTIK: Nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Haha!« se je zagrohotala Nina histerično. »Egon da bi te vzel.« On pljune nate, z nogo te bruce, ko te orvič zagleda!

Obe sta bili ob pamet; toda Dora je ohranila v svojem gnevu nekaj klinično imponentnega, dočim je Nina bruhala pene in psovke, s pestmi uprtimi v bok, kakor jezna perica.

»Lepo, da priznaš!« je vresčala, ozirale se zdaj v nasprotnico, zdaj na vrt in govoreč bolj poslušalec kakor niti. »Če je sploh res; se pravi, če te je maral, takšno štacunariko, Ha, seveda, lačen grof, kako ne bi? Gotovo si mu dajala lesti? Še avtomobil ni njegov, ki se vozi v nemi. Še hlače, katere ima na sebi, so njegove očeta, da veš! Tak povej no,« je zasvirala s podlim poudarkom, ki ga je moral vsak razumeti. »kakšen pa je pravzaprav — saj veš, kako mislim? Ali je lep?«

Dora se je histerično zasmejala: »To bi lahko povedala marsikateri... Pač je čudež, da ti ne veš!« »Povej, povej! Ali ti je bil hudo povšeči?«

»Lehko ti je žal,« je odgovarjala Dora med neukrotim smehom, kakor bi bruhal iz nje vihar, ki jo je nese s seboj. »On ni kakor drugi: marsikaj si zamudila.«

»Radovedna sem, kaj?« je zahtevala sovražnica, še zmerom čaka, kako bi jo porazila. »Nemara sploh nič ne veš. Jaz, da sem ž njim,

bi te bila nagnala z bičem, ne pa —

Tedaj je stopila nasprotnica tesno k nji. Sredi občega molka se je slišalo šiganje dveh besnih sanic. In Dora je šepnila:

»Lep je, da nikoli tega; kakor bog — lahko ti je žal!... In na golih prsih... ima... višnjevo repatico... To si je vredno ogledati!...«

Nina se je bila že pogledala, da bi ji skočila z nohtni v oči. V tem pa si je premislila, pljunila pred njo in zdirjala na vrt, kričeč s hripavim brezumnim glasom:

»Zbogom, gospoda moja, zbogom! Kdo me spremlja? To je nemogoče kraj za dostojnega človeka... Ne, nič me ne zadržuje, — čeprav ji nihče ni odgovarjal, — »prosim to je hiša osebe, ki ve, da ima grof Künigsbrun na golih prsih višnjevo repatico!... Hahaha!... Kdo me spremlja — da, gospod poročnik! Moj šal — rokavice — lahko noč!«

S prezirnim smehom je odkorakala ob laktu mršavega oficirčka, ki je ni maral zapustiti, uvažaloč svoje pogosto nasičenje pri mizi gospe Antoinette.

»Pijana je!« se je zazdelo umetniku Vajpilu, ko sta šla mimo nje. »Pijana, malo manj od mene... Saj komaj vlačim noge za seboj!«

Večer je bil razdejan. Vsa družba se je začela odpravljati, nekateri iz strahu pred novimi dogodki, drugi iz vročične nestrpnosti, da bi raznesli škandal; zlasti jezična gimnazistka je kar gorela od navdušenja nad velikim doživljanjem. Le malo jih je čakalo, da bi se poslovili z Doro, in še ti so ušli, da se utede skrivati, po

vsem, kar je bilo. Toda ona, ko je začela hrup razhoda, je kmalu stopila mednje, visoko vzravnana, s prezirnim bleskom v očeh in ironičnim posmeškom na ustnicah:

»Kakor komu ljubo, gospoda. Saj vem, da še pridete!«

Bile jih je res nekaj, ki so sočustvovali z njo. Kaj je bila naposled storila tako nenavadnega? Eh, kdor bi šel vse grofove galantne zmage! Več njenih občudovalcev je pristopilo ter jelo obsolati povzročitelico prepira; eden se je vzpel celo do trditve, da je Nina histerična. Toda Dora je stresla lepa ramena, rekoč malomarno:

»Pustite ji zaščene... Lahko noč, gospoda, lahko noč!...«

Medtem pa so strmele njene oči čedalje brežupneje v nočni mrak. In ko je zadnji odšel, se je sesedla sredi zapuščenega vrta, v zoprnem vonju preostalih jedi in pijač, v hiravni plapolanju dogorelih lampijonov, ter zajokala od težke, nedoumne bolečine, polna brezmejnega studa nad življenjem in nad seboj.

In vendar so ostajala njena čustva takrat še na površju reči, ki so se bile zgodile: bil je zgolj gnus in gnev nad tem, da se je dala zvabiti v škandalen nastop, sredi katerega ji je zmanjkalo oblasti nad seboj. Tako visokostno je zrla vselej na razburjenje nizkih natur, ki je vstanu napraviti iz lastne skrivnosti kamen, da ga zabriše nasprotniku v obraz: in zdaj si je morala priznati, da sama ni ravnila drugače, nič bolje od Nine, nič lažje od prve babe na trgu! Da

utezne imeti nieno vedenje razen osmešenja se druge posledice in je v enem samem trenutku izpozabljenja odprla vrata usodi, svoji lastni, grofovi in vseh drugih, se ni zavedala. In vendar je bilo tako!

Potrditev govoric o njenem ljubezenskem razmerju je vplivala sicer na vse goste le blagodejno: prijetno je vedeti, da je resnica, kar si šušljali s hudobnim veseljem že toliko tednov in dni... To ni bilo prav nič hudoga, in tudi vest o znamenjih na grofovih prsih ni vzbudila med našo naivno gospodo nobene posebne misli, kaj šele sumnje. Dve, tri od navzočih dam se ga poznale na lasne oči; prav značilen je vzklik, ki ga je prevzela škandalna kronika našega mesta iz ust gospodične Alme Rozinove kmalu po razpletu zgodbe, ko je bila vsa reč že nadrobno znana:

»In to zaradi tiste višnjeve repatice?... Meni pa se je zdela tako aristokratska!«

Edina, ki jo je vznemirilo razodetje do dna njenega užaljenega srca, je bila zahaljena dama, ki je oprezala okrog Grabunčevega vrta in slišala vsako besedico, vsak najmanjši pisk zbesnele Smučiklasove Nine...

Baronica Thurmhauffnova se pač ne bi bila spomnila volutiti za grofom, da ni imela prav tisto popoldne obiska, ki je priliz olja in smole v ogenj njene maščevalnosti. Kakor mnogo drugih nerodnosti v tej tragi-komični dobi naše zgodovine, je zakrivil tudi to naključje ekselencja predsednik sam.

(Dale prihi.)

Slovenski listi so najcenejši!

Poročali smo že, kako znatno so zvišali naročnino zagrebški dnevniki. Že dosedaj so veljali mesečno 9 do 12 kron, zdaj pa so zvišali naročnino na 15 do 20 kron na mesec. Jednako dragi so sarajevski dnevniki, dočim veljajo dalmatinski in beograjski mesečno 20 do 30 kron. Pariški listi veljajo v naši valuti nad 100 kron mesečno, nemškoavstrijski hodo veljajo z novim letom tudi okrog 20 kron.

»Jugoslavija« in drugi slov. dnevniki s svojimi 10 K mesečne naročnine so torej najcenejši listi. Zato naročajte »Jugoslavijo«.

Priporočite „JUGOSLAVIJO“

O novem letu svojim sosedom in znancem. »Jugoslavija« je edini slovenski nestrankski dnevnik in se bori lahko zato brez obzira na stranke in osebe za koristi in pravice v širših narodnih slojev. O vseh dogodkih in političnih vprašanjih bo poročala vedno zanesljivo in nepristransko.

Zato naročite »Jugoslavijo« in jo priporočite povsod. Zahtevajte jo v gostilnah, kavarnah, brivnicah, čitalnicah itd.

Proda se:

Malo posestvo s hišo, njivo, gozdom in srenjskimi pravicami se takoj proda. Posestvo se nahaja blizu Jesenic. Več se izve pri L. Rebolju v Kranju. Ravnotam se roda nekaj sortirane ga anterjskega blaga ali tudi zamenja za manufakturno blago. 5

Kožuhovina, skuns, kolje in boz, izvrstno blago se slučajno proda. Polzeve 4. in 5. januarja od 10. do 12. ure dop. in od 4. do 6. ure pop. v hotelu Union, soba 66. 6

Ognja in vlna varne blagajne vseh vrst in velikosti, kakor tudi blagajne za vžigati in wertheimove kasete priporočila Franc Schell, I. jugoslovanska izdelovalnica blagajin, Maribor, Koroška cesta 31. Popravila se vrše hitro in točno. 1596

Kupi se:

Kupim nov ali malo obrabljen pisalni stroj z vidno pisavo in slovensko ali češko tastaturo. Ponudbe na Jaroslav Bauer, mestni stavbenik, Ljubljana, Vojska ulica št. 16. 2

Konja mirnog i kola lagana sa oronom mladje 3-5 godina kupujem ponude slati M. Dimić, Zagreb, Jurišićeva ulica 24. 3

Prazne vreče in razna semena kupuje Josip Urba čič, trgovina s semenji, Ljubljana, Miklošičeva c. 8. 1640

Službe:

Pisarniška moč, mlajša, samoska, možka ali ženska, večša popolnoma stenografijske in stenojske, se išče proti takojšnji vstopu. Prosilci, ki so morebiti delovali v lesni stroki imajo prednost. Tozadevne ponudbe je v poslati takoj na naslov Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Kraljeva ulica 18. 7

Iščemo uradnika za zvononar, ki naj bo verziran v lujgovodstvu in glasbeno izobražen. Ponudbe na Sio ne tovarne in livarne d. d., D. najska c. 48. 1655

Razno:

Zahvala Ivanu Dekaniću, operaterju kurjih očes in v meso zaraslih nohtov, koje m je odstranil brez vsake bolečine, ter ga vsakomur najtopleje priporočam. Garozijiska bolnica, Ivan Cotič. Operira od pol 1. do 2. ure. 1655

Acetelinska naprava

večje vrste z vsemi svetilkami in vrtnimi obločnicami, primerna za restavracijo, gostišno, kolodvor itd. Dajte cna **kolodvorska banja sta na prodaj**. Tozadevna pojasnila daje

Jakob Prežtelj